

आर्थिक वर्ष २०७५/०७६ को नीति तथा कार्यक्रम

उपस्थित सम्पूर्ण गाउँ सभाका सभासदज्यूहरू,

नेपालको संविधान तथा विद्यमान प्रचलित कानूनले दिएको अधिकारको प्रयोग गर्दै हामीले स्थानिय सरकारको कार्यभारको १ वर्षको समय व्यतित गर्दा हाल सम्म विभिन्न कानून तथा नीतिगत अस्पष्टताका बावजुत स्थानीय सरकारको हैसियतले कार्यसम्पादन गरी दास्रो गाउँ सभाको यस गरिमामय सभामा आर्थिक वर्ष २०७५/०७६ को नीति तथा कार्यक्रम प्रस्तुत गर्न पाउँदा मैले आफुलाई गौरान्वित भएको महशुस गरेको छु ।

कार्यभार सम्हालेको १ वर्षको समयावधि व्यतित हुँदा सिंहदरवारको अधिकार, प्रत्येक गाउँवासीको घर आँगनमा पुर्याउने अवधारणालाई साकार पार्नको निमित्त अधिकांश वडा कार्यालयहरू सम्बन्धित वडाहरूमा नै स्थापना गरी सेवा प्रवाह भईरहेको कुरा सहर्ष जानकारी गराउन चाहन्छु । यस कार्यमा सहयोग पुर्याउनु हुने जनप्रतिनिधि, राजनैतिक दलका नेता गण, राष्ट्रसेवक कर्मचारी, व्यवसायी, समाजसेवी, बुद्धिजीवी, पत्रकार, सुरक्षा निकाय नगरवासीहरू लगायत सम्पूर्ण सरोकारवालाहरूमा हार्दिक आभार एवं धन्यवाद प्रकट गर्दछु ।

प्रतापपुर गाउँपालिकालाई आन्तरिक एवं बाह्य पर्यटकहरूको गन्तव्य स्थलको रूपमा पहिचान दिलाउनका लागि आवश्यक पर्ने विभिन्न किसिमको पुर्वाधारहरूको निर्माण तथा व्यवस्थापनका लागि सम्बन्धित सबै सरोकारवाला निकायहरूको ध्यानकर्षण गराउन चाहन्छु ।

राष्ट्रियता, लोकतन्त्र, गणतन्त्र, स्वाभिमान, जनजीविका, सबै किसिमका विभेद तथा उत्पीडनको अन्त्य र सामाजिक न्याय प्राप्तिको आन्दोलनका विभिन्न कालखण्डमा जीवन उत्सर्ग गर्नुहुने सम्पूर्ण ज्ञात अज्ञात सहिदहरू प्रति भावपूर्ण श्रद्धान्जली अर्पण गर्दछु । राष्ट्रिय स्वाधीनता र स्वाभिमान, लोकतन्त्र, सङ्घीयता, जनजीविका, सुशासन र सम्बृद्धि प्राप्तिको आन्दोलन र क्रान्तिको नेतृत्व गर्ने राजनेताहरू, नागरीक समाज, सञ्चार जगत र सहभागी जनसमुदायलाई उच्च सम्मान व्यक्त गर्दछु ।

सभासद ज्यूहरू,

नेपालमा पहिलो पटक संविधान सभाद्वारा नेपालको संविधान निर्माण भई जारी भएको छ । यसले देशलाई एकात्मक तथा केन्द्रीकृत शासन व्यवस्थाबाट संघीय लोकतान्त्रिक गणतान्त्रिक मुलुकका रूपमा रूपान्तरित गरेको छ । नेपालमा व्यवस्था गरिएको ७५३ स्थानीय तह मध्ये यस नवलपरासी (ब.सु.प) जिल्लामा गाँउपालिका ४ वटा र ३ वटा नगरपालिकाको व्यवस्था भएको छ । यस गाउँपालिकाको सिमाना पूर्वमा सुस्ता गाउँपालिका, पश्चिममा सरावल

गाउँपालिका, उत्तरमा बर्दघाट नगरपालिका र दक्षिणमा सुस्ता गाउँपालिका र भारतको सिमानासँग जोडिएको छ। यस गाउँपालिका भौगोलिक रूपले भित्री मधेशमा फैलिएको छ। नवलपरासी जिल्ला ५ नं प्रदेशमा पर्ने यो प्रतापपुर गाउँपालिकामा साविकका जमुनिया, सोमनी, ठुलोखैरटवा, बैदौली, गुठीसुर्यपुरा, गुठीप्रसौनी, प्रतापपुर गरी ७ गा.वि.स.मिलि बनेको यस गाउँपालिकामा ९ वटा वडा रहेको छ।

यस गाउँपालिकामा (ब्राह्मण, क्षेत्री, ठकुरी, दशनामी र दलित), जनजाति (थारु, गुरूड, मगर, नेवार) अल्पसंख्यक लोपोन्मुख,सिमान्तकृत कुमाल, गन्धर्व,वादी,हरिजन,यादव,गुप्ता र मुस्लिम जस्ता विभिन्न जात, जाति एवं भिन्दा भिन्दै भाषा, धर्म र संस्कृति भएका, मानिसहरूको बाक्लो बसोबास रहदै आएको छ।

आदरणीय सभासद ज्यूहरू,

अब म प्रतापपुर गाउँपालिकाको सौँच, लक्ष्य, अपेक्षित उपलब्धि, नीति र कार्यक्रम तर्फ यहाँहरूको ध्यान आकर्षण गर्दछु।

क) सौँच : सामाजिक, सांस्कृतिक रूपमा समृद्ध, भौतिक पूर्वाधारयुक्त, आर्थिक रूपले सवल र सक्षम, विकासका दृष्टिले दिगो, सफा, सुन्दर, हरित, सुरक्षित, प्रविधिमैत्रि र सक्षम नमूना गाउँपालिकाका रूपमा विकास गर्ने।

ख) लक्ष्यहरु : सार्वजनिक सेवा तथा वस्तुमा आमनागरिक, सेवाग्राही, लक्षित वर्ग, क्षेत्रको पहुँच र अवसरमा वृद्धि गरी गाउँवासीको जीवनस्तरमा गुणात्मक वृद्धि गर्ने।

२.२. वार्षिक बजेट तथा कार्यक्रम तर्जुमा गर्दा अवलम्बन गरिएका प्रमुख नीति तथा आधारहरु :

२.२.१. समग्र नीति तथा आधारहरु :

- यस गाउँपालिकामा समावेश भई विकास पूर्वाधार न्यून रहेका वडाहरूमा गाउँपालिका स्तरीय गौरवका कार्यक्रमहरू सञ्चालन गरी सवै वडाहरूलाई समान स्तरमा पुऱ्याउदै सवै गाउँवासीहरूलाई समृद्ध गाउँपालिकाका गौरवशाली नागरिकको अनुभूति दिलाइनेछ।
- गाउँपालिकालाई सफा, सुन्दर, सुरक्षित, समृद्ध, सवल र सक्षम नमूना पालिकाका रूपमा विकसित गरिनेछ।
- वाड सदस्यहरूलाई आवतजावत र जनताको सेवाप्रवाहमा सहजहोस भन्ने उदेश्यले एक एक थान साइकल उपलब्ध गराउने ब्यवस्था गरिने छ।

- वार्ड स्तरीय योजनाहरू तथा कार्यक्रम वडाबाट नै कार्यान्वयन गर्न आवश्यक व्यवस्था मिलाइने छ ।
- प्रदेश कानुन बमोजिम पदाधिकारी लाइ सेवा सुविधा उपलब्ध गराउने व्यवस्था गरिनेछ ।
- विपन्न दलित तथा सिमान्तकृत समुदायको लागि **जनता आवास कार्यक्रम** लागू गरिनेछ ।
- नदी, खोला, ताल तथा जलाधार संरक्षण गर्दै सवैखाले प्रदूषण नियन्त्रण गरी पर्यावरण सन्तुलन र व्यापक जनसहभागिताको पहल मार्फत **विलन र हरित गाउँपालिका** को रूपमा यस गाउँपालिकालाई विकास गरिने छ ।
- घरघरमा स्नातक, टोलटोलमा प्राविधिक, वडा वडामा स्वास्थ्यकेन्द्र, खोला किनारा तथा पर्ती जमिनमा सार्वजनिक उद्यान एवं ग्रामीण पूर्वाधार सम्पन्न, नमूना गाउँपालिका बनाइनेछ ।
- प्रतापपुर गाउँपालिकावासीलाई गास, बास, कपास, शिक्षा, स्वास्थ्य र रोजगारका साथै मनोरञ्जन, खेलकुद, कला, साहित्य, भाषा, संस्कृति आदिको संरक्षण गरीनेछ ।
- भ्रष्टाचारमुक्त राजनीति र कर्मचारी प्रशासन एवं जनताप्रति जवाफदेहि गाउँपालिका प्रशासन बनाउन **भ्रष्टाचार विरुद्धशून्य सहनशीलताको नीति अवलम्बन** गरिनेछ ।
- गाउँपालिका आफैले विभिन्न संघ संस्था तथा दातृ निकायहरू संग समन्वय तथा सहकार्य गरी विभिन्न क्षेत्रमा लगानी गरी समृद्ध गाउँपालिका निर्माणको नीति लिइनेछ ।
- टोल विकास संस्थाहरू अभियानको रूपमा गठन गरी वडा कार्यालय मातहतका आधार भूत तथ्याङ्क लिई व्यवस्थित विकासका भरपर्दा र प्रतिस्पर्धी अंगको रूपमा विकास गर्ने नीति लिइने छ ।

१) आर्थिक क्षेत्र : आर्थिक विकास नै विकासको मेरुदण्ड हो । आर्थिक क्षेत्र विकास नभै कुनै पनि राष्ट्रको समृद्धि आत्मनिर्भर हुन सक्दैन । संघिय सरकारले ल्याएको “**समृद्ध नेपाल, सुखी नेपाली**” भन्ने नारालाई स्थानिय स्तरमा नै जनताले अनभुति हुने खालका कार्यक्रमलाई अगाडी बढाउनका यस गाउँपालिकाले आ.व. २०७५/०७६ मा आर्थिक क्षेत्रमा तपशिल बमोजिमका कार्यहरू गर्ने नीति लिएको छ ।

१.१ कृषि तथा पशुपालन :

- समग्र कृषि क्षेत्रको विकासको लागि कृषि प्रोफाइल बनाइने छ । उच्च मूल्य पर्ने, आयात प्रतिस्थापन र निर्यात सम्भावना भएका वालीहरूको पहिचान गरी उत्पादनलाई प्रोत्साहन गरी आयात प्रतिस्थापन तथा निर्यातमा प्राथमिकीकरण गरिने छ । एक वडा एक पकेट क्षेत्रको निर्धारण गरी कृषिलाई बढावा दिईने छ ।

- कृषिका योजना तथा कार्यक्रमहरूलाई प्रत्यक्ष रूपमा कृषकलाई लाभ पुग्ने गरी कार्यान्वयन गरिनेछ ।
- कृषि पेशालाई व्यवसायिकरण गर्न व्यवसायिक खेती, सहकारी खेती, करार खेती प्रणाली अवलम्बन गरी कृषकलाई प्रोत्साहित गरिनेछ । प्रदेश सरकारसंगको सहकार्यमा करार खेति कार्यक्रम अगाडी बढाईने छ । खेति योग्य जमिन अनियन्त्रित खण्डिकरणलाई निरुत्साहित गरिनेछ ।
- जैविक खेति प्रणालिलाई प्रोत्साहन गर्ने गरी कृषि कार्यक्रम बनाईनेछ ।
- खेतीयोग्य विशेष क्षेत्रलाई प्राङ्गारिक क्षेत्र घोषणा गरी प्राङ्गारिक खेतीको विस्तार गरिने छ । आधुनिक कृषि पद्धतिको माध्यमबाट कृषिक्षेत्रको बिकास गरिने छ ।
- कृषि तथा पशुपालनलाई आधुनिकीकरण र व्यवसायमुखी बनाउदै गाउँपालिकालाई खाद्यान्न, तरकारी, मासु, दुध र अण्डा उत्पादनमा आत्मनिर्भर बनाउन पहल गरिनेछ । घाँसमा आधारित पशुपालन व्यवसाय विकास तथा प्रवर्द्धन गर्न घाँसको विउ लगाएत बेर्ना वितरण तथा उत्पादन कार्य गरिनेछ ।
- अन्य स्थानमा कृषि तथा पशुजन्य उपजको सङ्कलन र विक्रीका लागि कृषि बजार केन्द्रहरू, शीत भण्डारण एवं चिस्यान केन्द्रहरू बनाउन सम्भाव्यता अध्ययन गरिने छ ।
- पशु चौपायामा लाग्ने सरुवा रोग नियन्त्रणको लागी भ्याक्सिनेसन कार्यक्रम को ब्यवस्था गरिने छ ।
- कृषि तथा पशु विमालाई किसान मैत्रि बनाउनका लागि सम्बन्धित विमा कम्पनीहरु संग आवश्यक सहजिकरण एवं नियमन गरिनेछ ।
- कृषकहरुको ब्यवसायिक क्षमता विकासका लागि तालिम,गोष्ठी तथा अध्ययन कार्य गरी कृषकहरुको ब्यवसायिक ज्ञान,सिप र क्षमताको विकास गरिने छ ।
- कृषि तथा पशुपालन क्षेत्रको उत्पादन र उत्पादकत्व बृद्धि गर्नका लागि कृषि यान्त्रिकरण कार्यक्रम कृषकहरु तथा कृषक समुहहरुको लागत साभेदारी रहने गरी संचालन गरिने छ ।
- सामुहिक कृषि तथा खेति प्रणालिलाई प्रोरत्सहान गरिनेछ ।
- गाउँपालिकालाई केरा पकेट क्षेत्रको रुपमा विकास गर्न पहल गरिनेछ ।
- उत्कृष्ट कृषकहरुलाई छनौट गरी पुरस्कृत गरिनेछ ।
- कृषकहरुलाई उन्नत मल, बिउबिजन तथा प्रविधिको ब्यवस्था गरिनेछ ।

१.२. सहकारी एवं वित्तीय संस्थाहरूको व्यवस्थापन :

- प्रतापपुर गाउँपालिका क्षेत्र भित्रका सहकारी संस्थाहरूलाई नियमन र व्यवस्थापन गरिनेछ साथै सबै सहकारीहरूको तथ्याङ्क संकलन गरी क्षेत्रगत वर्गिकरण गरिनेछ। सहकारी क्षेत्रको विकास र प्रवर्द्धन का लागि आवश्यक काम गरिनेछ।
- नागरिकहरूलाई उत्पादन कार्य र आयआर्जनमा सहभागी बनाउन परम्परागत ज्ञान तथा सिपमा आधारित स्थानीय कुटिर उद्योग, लघु उद्यम, साना सेवा वा व्यवसाय सञ्चालन गर्न वित्तीय संस्थासँगको समन्वयमा सरल र विनाधितो ऋणको व्यवस्थाका लागि पहल गरिने छ।
- महिला वचत समुह तथा महिला सहकारी संस्थाहरूको संस्थागत क्षमता विकास गरिने छ।
- अति विपन्न वर्गमा नियमित रूपमा वचत गर्ने वानी विकास गर्न प्रोत्साहन गर्ने नीति अवलम्बन गरिने छ।

१.३. स्थानीय बजार व्यवस्थापन :

- प्रतापपुर गाउँपालिका भित्रका साना ठूला व्यवसाय तथा पसलहरूलाई व्यवसाय दर्ता गरी व्यवस्थित र नियमन गरिने छ।
- उपभोक्ता हित संरक्षण तथा बजार अनुगमन कार्यलाई थप प्रभावकारी एवं व्यवस्थित बनाईनेछ।
- फुटपाथ, ठेलागाडा र घुम्ती व्यवसायीहरूलाई व्यवस्थापन गरी करको दायरामा ल्याईने छ।
- सडक डिविजन कार्यालय तथा निजी संघ संस्थाहरूसँग समन्वय गरी बढी आवागमन हुने स्थलहरूमा सुविधाजनक प्रतीक्षालय निर्माण गरिने छ।
- विपन्न महिलाहरूका लागि आय-आर्जन तथा सिपमुलक कार्यक्रम मार्फत स्वरोजगारीको सृजना गरिनेछ।

१.४. कर, सेवा शुल्क तथा राजश्व :

- गाउँपालिकाबाट लिइने कर, राजस्व तथा सेवा शुल्क आदि व्यवस्थित र नियमित गरिने छ।
- प्रगतिशील कर प्रणालीका आधारमा करको दायरा बढाइनेछ, र सीमान्तकृत एवं सुविधाबाट वञ्चित समूहको भलाईका लागि प्रयोग गरिने छ। यस वर्षदेखि एकिकृत सम्पती कर र बहाल विटौरी शुल्क लागु गरिनेछ।
- गाउँपालिकाको आन्तरिक आयलाई थप सुदृढिकरण र व्यवसायहरूलाई करको

दायरामा ल्याउनको लागि **कर उत्प्रेरक (Tax Motivator)** को व्यवस्था गरिनेछ ।

- गाउँपालिकाको आन्तरिक आयको विश्लेषण गरि श्रोतहरूको उपलब्धता यकिन गरिनेछ ।
- राजश्व तथा कर असुलीका नयाँ श्रोतहरूको खोजि गरी गाउँपालिकाको आन्तरिक आयलाई यर्थाथपरक र वास्तविकतामा आधारित बनाईनेछ ।
- खेतियोग्य जमिनलाई बाँझो छोड्ने प्रवृत्तिलाई निरुत्साहित गर्न थप कर लगाउने व्यवस्था गरिनेछ ।
- घर नक्सा पास/ प्रमाणीकरण/ अभिलेखीकरण, कर-राजस्व भुक्तानी र कुनै पनि सिफारिस लिने प्रयोजनका लागि प्रदान गरिने नागरिक सेवालाई सहज र व्यवस्थित बनाईनेछ ।
- उत्पीडित, विपन्न तथा गरिबी र फरक क्षमता भएको प्रमाणित गर्न गरिने सिफारिसलाई निःशुल्क गरिने छ ।
- गाउँपालिकाक्षेत्र भित्र व्यवसाय संचालन गरेका व्यवसायीहरूले अनिवार्य रूपमा आफ्नो व्यवसाय तथा फर्म गाउँपालिकामा दर्ता गर्नुपर्नेछ । व्यवसायीहरूले गाउँपालिकामा आफ्नो व्यवसाय तथा फर्म वार्षिक रूपमा नविकरण नगरे घरेलु तथा साना उद्योग, व्यापार संघ तथा आन्तरिक राजश्व कार्यालयबाट दर्ता नविकरण नहुने व्यवस्थाका लागि पहल गरिनेछ ।
- गाउँपालिकाका तर्फबाट तालिमको व्यवस्था गरी स्थानीय तहमा इलेक्ट्रिसियन, प्लम्बर, कार्पेन्टर, मेसिन जस्ता प्राविधिक उत्पादन गरी वडाका टोल टोल र बस्ती बस्तीमा सहज, सरल र द्रुत गतिमा स्थानीय सेवा उपलब्ध गराईने छ ।
- गाउँवासीहरूलाई सम्बन्धित वडा कार्यालयहरूबाट नै सम्पूर्ण कर तथा दस्तुर तिर्नका लागि सफ्टवेयर र आवश्यक जनशक्तिको व्यवस्था गरी कर तिर्ने व्यवस्था मिलाईने छ ।
- भूतपूर्व सैनिक, प्रहरी तथा सेवा निवृत्त शिक्षक, प्राध्यापक एवं राष्ट्रसेवकहरूको उचित सम्मान गर्दै वहाँहरूको अनुभव, ज्ञान, सिप र दक्षतालाई आवश्यक सुविधा सहित गाउँपालिकाको विकासमा परिचालन गरिने छ ।
- गाउँपालिका क्षेत्र भित्र ऐलानी तथा प्रति जग्गामा बसोबास गरेका व्यक्तिहरूबाट पूर्वाधार सेवा शुल्क लिइने छ ।

१.४. पर्यटन :

- समग्र प्रतापपुर क्षेत्रमा रहेका धार्मिक, साँस्कृतिक, प्राकृतिक आकर्षणका

सम्पदाहरूलाई पर्यटकीय केन्द्रको रूपमा विकास गर्न, पर्यटन गतिविधिको विकास र विविधीकरण गर्न विशेष कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ ।

- यस गाउँपालिकाका आदिवासी जनजाति थारु समुदायको संस्कार भल्कने र अन्य जाति जनजाति समुदायको पहिचान, संस्कार भल्कने गरी धर्म संस्कृति संरक्षण का कार्यक्रम संचालन गरिने छ ।
- चोरनिया माइ खोलालाइ कृषि ताल निर्माण गरी पर्यटन स्थलको रूपमा विकास गर्ने सम्भाव्यता अध्ययन गरी **DPR** तयार गरिनेछ ।

२) सामाजिक क्षेत्र : सामाजिक क्षेत्रको सन्तुलित विकास हुन सकेमा मात्र दिगो र सन्तुलित विकास संभव रहेको छ । यहि कुरालाई मध्यनजर गरी प्रतापपुर गाउँपालिकाले यस आर्थिक वर्षमा सामाजिक क्षेत्रको सन्तुलित विकासका लागि तपशिल बमोजिमको क्षेत्रमा काम गर्ने नीति अंगिकार गरेकोछ ।

२.१. शिक्षा तथा खेलकुद :

आधारभूत, माध्यामिक र उच्च शिक्षा :

- सामुदायिक विद्यालय खोल्ने, मर्ज गर्ने, कक्षा वृद्धि गरी समुदायको हितमा प्रयोग गरिनेछ । संस्थागत विद्यालयको दर्ता, नवीकरण र अनुगमन कार्यलाई प्रभावकारी बनाईनेछ । नगरका सबै वालवालिकालाई आधारभूत तहसम्म शिक्षा उपलब्ध गराउने राष्ट्रिय नीतिलाई प्रभावकारी रूपमा कार्यान्वयन गरिनेछ ।
- गाउँपालिका भित्र संचालनमा रहेका शैक्षिक परामर्श सेवा केन्द्र, निजीस्तरमा सञ्चालित ट्यूशन तथा कोचिङ सेन्टर, भाषा तालिम तथा प्रशिक्षण केन्द्रलाई नियमन र करको दायरामा ल्याईनेछ ।
- वडा नं. ३ गिदहामा रहेको सार्वजनिक जग्गा संरक्षण गरी **children park** को रूपमा विकास गर्ने कार्य अगाडी बढाइनेछ ।
- विद्यार्थी अनुपातमा शिक्षक नपुगेका तथा अत्यावश्यक विद्यालयहरूको लागी विद्यालय सहयता रकमको व्यवस्था गरि त्यस्ता विद्यालयलाई सहायता उपलब्ध गराइने छ ।
- राष्ट्रिय अन्तराष्ट्रिय तथा राष्ट्रपति रनिङ्ग शिल्ड र जिल्ला स्तरीय खेलाडी पुरस्कृत गर्न कार्य प्रारम्भ गरिने छ ।
- विद्यमान शैक्षिक असमानता अन्त्य गर्नका लागि गाउँपालिका क्षेत्र भित्रका सबै विद्यालयहरूमा एकै प्रकारको विद्यालय पोशाक र पाठ्यक्रम लागु गरिनेछ ।

- सामुदायिक विद्यालयको शैक्षिक गुणस्तर बृद्धिका लागि आवश्यक पर्ने पुर्वाधार विकास, सुचना प्रविधि, शैक्षिक सामग्री, विज्ञान प्रयोगशाला लगाएत शिक्षकको दरबन्दी मिलान गरी शैक्षिक गुणस्तर बृद्धि गरिनेछ ।
- गाउँपालिका क्षेत्रका सामुदायिक विद्यालयमा **एक विद्यालय एक प्राविधिक विषय** कार्यक्रम लागु गरिनेछ ।
- गाउँपालिका स्तरीय अध्यक्षकप भलिबल प्रतियोगिता संचालन गरिने छ ।
- सम्पूर्ण निजी विद्यालयहरूको मापदण्डको मुल्याङ्कन अनुगमन गरिनेछ । मापदण्ड पुरा नगरेका निजी विद्यालयको सम्बन्धन खारेज गरिनेछ ।
- सामुदायिक विद्यालयको गुणस्तर बृद्धिका लागि सिकाई उपलब्धीको मापन गरी उत्कृष्ट हुने विद्यालयलाई पुरस्कृत गरिनेछ । गाउँ शिक्षा समिति मार्फत मुल्याङ्कन अनुगमन कार्यलाई तिब्र एवं व्यवस्थित गरिनेछ ।
- सामुदायिक विद्यालयका सम्पूर्ण शिक्षकहरूको **कार्य सम्पादनमा आधारित संभौता** गरिनेछ । सो अनुसार कार्यसम्पादन पुरा गर्ने शिक्षकलाई पुरस्कृत तथा पुरा नगर्ने शिक्षकलाई कारवाहीको दायरामा ल्याईनेछ ।
- विपन्न दलित बालबालिकाहरूलाई शैक्षिक सामग्री तथा विद्यालय पोशाकको व्यवस्था गरिनेछ । प्राविधिक तथा उच्चशिक्षा अध्यनरत दलित विद्यार्थीहरूका लागि छात्रवृत्तिको व्यवस्था गरिनेछ ।
- त्रिभुवन माध्यामिक विद्यालयलाई **नमुना विद्यालय सुधार गुरुयोजना अरुप भौतिक निर्माण अनुदान कार्यक्रम** संचालन गरिने छ ।
- सामुदायिक विद्यालयका माध्यामिक तहमा अध्यनरत छात्राहरूका लागि सेनेटरी प्याडको व्यवस्था गरिनेछ ।

२.२. आधारभूत स्वास्थ्य र सरसफाई :

- हाम्रो अभियान स्वच्छ, सुन्दर र हरित प्रतापपुर गाउँपालिका अभियान कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिईनेछ ।
- गाउँपालिका भित्र फोहर व्यवस्थापनका लागि कुहिने र नकुहिने फोहरमैला सङ्कलन गर्ने उचित व्यवस्था मिलाइने छ ।
- प्रतापपुर गाउँपालिकालाई प्लाष्टिक भोला मुक्त क्षेत्र बनाउन आवश्यक पहल गरिने छ ।
- गाउँपालिका भित्रका आवश्यक स्थानमा सार्वजनिक शौचालयको निर्माण र सञ्चालन गरिने छ ।

- औषधिहरु गुणस्तरिय, सरल र सुलभ रुपमा उपलब्ध गराउन औषधि पसलहरुलाई नियमन गरिनेछ ।
- निजीस्तरमा सञ्चालित स्वास्थ्य संस्थाहरुलाई व्यवस्थित र नियमन गरिने छ ।
- प्रतापपुर गाउँपालिका भित्र स्वास्थ्यमा सिकलसेल एनिमिया परिक्षणको व्यवस्था गरिनेछ ।
- जमिनमुनिको पानिको स्रोत संरक्षणको लागि **water vecharge system** को व्यवस्था गरिने छ जसको लागि पोखरी तथा कुवाहरुको संरक्षण र निर्माण कार्य गरिने छ ।
- जगन्नाथपुर प्रा.स्वा.केन्द्र लाई स्तरोन्नती गरी सामुदायिक अस्पताल संचालन गर्न आवश्यक पहल गरिने छ ।
- अधारभुत स्वास्थ्य सेवाका लागि आवश्यक पर्ने निःशुल्क औषधीहरुको उपलब्धतालाई सुनिश्चित गरिने छ ।
- महिला स्वास्थ्य स्वयंसेविकाहरुलाई उत्प्रेरित गर्न प्रोत्साहनको व्यवस्था गरिनेछ ।
- प्रोटोकल अनुसार गर्भ जाच तथा स्वास्थ्य संस्थामा प्रसुति गराउने सुतकेरी महिलाहरुको लागि पोषण खर्च उपलब्ध गराइनेछ ।
- गुणसतरीय स्वास्थ्य सेवामा सवैको सहज पहुच हुनेगरी प्रभावकारी सेवा उपलब्ध गराइनेछ ।
- क्षयरोग तथा नसर्ने रोगहरु समयमै पहिचानको लागि ल्याब सेवा को स्थापना तथा विस्तार गरिने छ ।
- बहुक्षेत्रिय पोषण कार्यक्रम थप १ वार्डमा विस्तार गरी कार्यान्वयन गरिने छ ।
- महिला स्वास्थ्य स्वयं सेविकाहरुलाई प्रोत्साहन को लागि साइकल को व्यवस्था गरिएको छ
- आयुर्वेद औषधालय र योग प्रक्षिणलाई प्रतापपुरगाउँपालिकामा विस्तार गरिनेछ ।
- स्थानिय जनता लाई जडीबुटी ब्यवसायीक खेती प्रती आर्कशित गराइ आत्मनिर्भर गराइने छ ।
- वडा नं. ४ मा संचालित आयुर्वेद गाउघर किल्लीकलाई निरन्तरता दिइने छ ।
- प्रतापपुर गाउपालिका को प्रत्येक वडा मा धामी भक्की कार्य सुधार जनचेतना मुलक कार्यक्रम, साथै सुगर प्रेशर, कैन्सर, जस्ता नसर्ने रोगबाट बच्ने जनचेतना मुलक कार्यक्रम संचालन गरिने छ ।
- एक घर पाच योग पांच जडिबुटी उभियान संचालन गरिने छ ।

२.३. लैंगिक समानता तथा समाजिक समावेशिकरण :

यस गाउँपालिकाको क्षेत्र भित्र बस्ने सम्पूर्ण लक्षित वर्गको नेतृत्व क्षमता विकास तथा शसक्तिकरणका लागि तपशिल बमोजिमको क्षेत्रगत कार्यक्रम तयार गरी कार्यान्वयन गरिनेछ ।

क. जेष्ठ नागरिक र अशक्त :

- अशक्त जेष्ठ र अपाङ्गता भएका नागरिकलाई सम्बन्धित वडा कार्यालयको सिफारिसमा समन्वय गरी सामाजिक सुरक्षा भत्ता घर-दैलोमा गई प्रदान गरिनेछ ।
- एकल महिला, जेष्ठ नागरिक, फरक क्षमता भएका व्यक्ति, टुहुरा, सीमान्तकृत र लोपोन्मुख समुदायका लागि राज्यको तर्फबाट सामाजिक सुरक्षाको ग्यारेन्टी गर्दै यातायात, स्वास्थ्य र शिक्षा सेवामा निःशुल्क गर्न आवश्यक समन्वय गरिनेछ ।
- वर्षमा १ पटक प्रत्येक वडामा जेष्ठ नागरिकहरुका लागि सम्मान तथा एकिकृत स्वास्थ्य शिविर संचालन गरिनेछ ।

ख) महिला तथा बाल-बालिका :

- एकल महिला, हिंसा पिडित, द्वन्द्व पिडित महिला तथा पछाडि पारिएका महिलाहरुको लागि जनचेतनामूलक तथा सशक्तिकरण कार्यक्रम संचालन गरिने छ ।
- लैंगिक हिंसा मुक्तपालिका घोषणाका लागि काम गरिने छ ।
- लागु औषध, दुर्व्यसनी, मानव बेचबिखन र ओसार पसार ,असुरक्षित बसाईसराईको विषयमा आवश्यक संचेतनामूलक तथा पूर्णस्थापनाका कार्यहरु गरिने छ ।
- बालमैत्री स्थानिय शासन (CFLG) कार्यक्रम लागु गर्न आवश्यक कार्यक्रम संचालन गरिनेछ ।

ग) आदिवासी जनजाति :

- आदिवासी जनजाति, मुस्लिम, सिमान्तकृत, अल्पसंख्यक र लोपोन्मुख वर्गहरुको लगत संकलन गरि यिनिहरुको उत्थान र विकासका लागि प्रोत्साहन मूलक विशेष कार्यक्रम संचालन गर्न आवश्यक पहल गरिनेछ ॥
- आदिवासी जनजाति समुदायका युवायुवतिहरुको लागि क्षमता विकास कार्यक्रम संचालन गरिनेछ ।
- परम्परागत पेशा, व्यवसाय र लोपोन्मुख कला, ज्ञान र सिपको पहिचान गरी सोको संरक्षण र सम्बर्धनका लागि आवश्यक कार्यक्रम बनाई लागू गरिनेछ ।

घ) दलित तथा अन्य विपन्न वर्ग :

- विपन्न दलित बालबालिकाहरुको लागि ड्रेस र स्टेशनरीको व्यवस्था गरी शिक्षामा आर्कषित गरिनेछ ।
- दलित निगरानी केन्द्रको स्थापना गरी दलितहरुमाथी हुने जातिय छुवाछुत एवं भेदभावको न्युनिकरणका लागि सहजिकरण गरिनेछ ।
- दलित तथा विपन्न वर्गहरुको सामाजिक विकास,शसक्तिकरण र क्षमता विकासका कार्यक्रम संचालन गरिने छ ।

च) स्थानीय अदालत, मेलमिलाप :

- गाउँपालिकाको विकास र नागरिकहरुको सुविधाका लागि मेलमिलाप तथा मध्यस्थता सेवालाई प्रभावकारी बनाइनेछ ।
- गाउँपालिका न्यायिक समिति को कार्यहरुको व्यवस्थापन र कार्य संचालनलाई प्रभावकारी र सर्वसुलभ बनाइने छ ।

३) पूर्वाधार क्षेत्र : देश समृद्धिको मुल मेरुदण्ड भौतिक पूर्वाधार हो । पूर्वाधारलाई दिगो, भरपर्दो र बैज्ञानिक बनाउन सके मात्र हामीले आशा गरेको लक्ष्य प्राप्ती गर्न सकिन्छ । यस आर्थिक वर्षमा प्रतापपुर गाउँपालिकाको तर्फबाट पूर्वाधार क्षेत्रको विकास गर्नका लागि निम्नानुसारको नीति लिईनेछ ।

३.१. सडक र सिंचाई :

- कृषि सडकहरुको स्तरोन्नति र विस्तार गर्नुका साथै नगर भित्रका कृषि तथा पशुपालन क्षेत्रहरुलाई गाउँपालिकाको मूल बजारमा जोड्नका लागि आवश्यक कृषि सडक सञ्जाल निर्माण गरिने छ ।
- गाउँपालिका स्तरीय सडकहरुको क्षेत्रआधिकार र निर्धारण गरी सडक विस्तार गर्ने कार्य प्रारम्भ गरिने छ। अतिक्रमण कार्य निर्यन्त्रण गरिने छ ।
- रेताको १० विघा संरक्षित क्षेत्रलाई **Desert** र **sand park** को रुपमा विकास गर्न सम्भाव्यता अध्ययन गरिने छ ।
- प्रत्येक वडाका केन्द्रलाई टोल र गाउँहरूसंग जोडने सडकहरुको विस्तार र स्तरोन्नति गरिने छ ।
- गाउँपालिकाभित्र र बाहिर चक्रपथको निर्माण गर्न विस्तृत योजना प्रतिवेदन (DPR) तयार गरिने छ ।
- नगरभित्रका खेतीयोग्य जमिन तथा बाँझो जमिनमा आवश्यक सिंचाईको

व्यवस्था गरी कृषि उत्पादन बढाइने छ ।

- प्रदेश संगको समन्वयमा गाउँपालिका भित्रको उपयुक्त स्थानमा बहुउद्देशिय सभा हल निर्माण गरिने छ।
- गाउँपालिकाको उपयुक्त स्थानमा प्रदेश सरकार संगको सहयोगमा खेलकुद मैदान निर्माण गरिने छ ।
- वडा नं. ४ पचफेडाको खजुरा नदि तथा वडा नं. ७ मा पुल निर्माणको लागी सम्भाव्यता अध्ययन गरि निर्माण को लागी संघ र प्रदेश सरकारसँग पहल गरिने छ ।

३.२. घरजग्गा धनीपुर्जा वितरण तथा भू-उपयोग नीति :

- विगत लामो समय देखि बसोवास गरिरहेका अब्यवस्थित, सुकुम्बासी तथा भुमिहिनहरुको तथ्याङ्क संकलन गरी बहाल विटौरी शुल्क लिईनेछ । जग्गाधनि पुर्जा वितरण गर्न प्राथमिकताका साथ आवश्यक पहल गरिने छ ।
- सार्वजनिक जग्गा संरक्षण निर्देशिका तयार गरि सबै सरकारी तथा सार्वजनिक ऐलानी पर्ती जग्गा गाउँपालिकाको मातहतमा ल्याऊने व्यवस्था गरिने छ ।

३.३. खानेपानी, ऊर्जा र वैकल्पिक ऊर्जा :

- प्रतापपुर गाउँपालिका भित्रका ग्रामीण बस्तीमा एक घर एक धाराको व्यवस्था गर्नुका साथै नगरका व्यस्त क्षेत्रहरू तथा सार्वजनिक स्थलमा धारावाट सोभै पिउन मिल्ने शुद्ध पानीको व्यवस्था गर्न आवश्यक पहल गरिने छ ।
- खानेपानी लाईन विस्तार गर्न खानेपानी संस्थान सँग समन्वय गरिने छ ।
- अब्यवस्थित एवं अनाधिकृत रूपमा बोरीड गरी खानेपानी विक्रि वितरण गर्ने कार्य बढ्दै गएकाले त्यसलाई भू-बनोट हेरी खानेपानी संस्थानको सिफारिसमा करको दायरामा ल्याई स्वीकृत लिएर मात्र कार्य गर्ने नीति लिईने छ ।
- आगामी ५ वर्ष भित्र गाउँपालिकाका ९ वटै वडाहरूमा स्वच्छ, सफा र सुरक्षित खानेपानीको आपूर्ति हुने व्यवस्था मिलाईने छ ।
- कुनै अवस्थामा खानेपानी र विद्युत सेवा अवरोध हुने भएमा त्यसको पूर्व जानकारी गाउँपालिकावासीलाई गराइने व्यवस्था मिलाउन पहल गरिने छ ।
- सोलार ऊर्जा जडानमा अनुदान र छुटको व्यवस्थासहित गाउँपालिकाका सबै टोलका सडकहरूमा सोलार बत्ती जडान गरी उज्यालो गाउँपालिका अभियान प्रक्रिया लाई निरन्तरता प्रदान गरिने छ ।
- सार्वजनिक शौचालयहरूमा बायोग्यास प्लाण्ट जडान गर्ने व्यक्ति वा संस्थालाई प्राविधिक सहयोग सहित अनुदानको व्यवस्था को लागी आवश्यक पहल गरिने छ ।

३.४. सुचना तथा सञ्चार :

- सामुदायिक रेडीयोको विकास र यस क्षेत्रमा कार्यरत संचारकर्मीहरूको ज्ञान, सिप, क्षमता अभिवृद्धिका लागि आवश्यक कार्य गरिनेछ।
- राष्ट्रको चौथो अंग संचार जगतको विकास र प्रवर्द्धनको लागी तालिम तथा क्षमता विकासको कार्यक्रम संचालन गरिने छ।
- गाउँपालिका बाट दिइने सुचना र संदेशमुलक विज्ञापन समानुपातिक रुपमा वितरण गरिने छ।
- गाउँपालिकाका सम्पूर्ण वडाहरूमा इन्टरनेट सुविधासहित टेलिफोन सेवा र पुस्तकायलय सुविधा उपलब्ध गराउन पहल गरिने छ।

३.५. गाउँपालिका स्तरीय गौरवका आयोजना तथा परियोजनाहरू :

- गाउँपालिका स्तरीय गौरव का आयोजना संचालन गरिने छ।
- गाउँपालिका स्तरीय चक्रपथ निर्माणको सम्भाव्यता अध्ययन गरिने छ।
- प्रतापपुर गाउँपालिकाको दिगो फोहोर व्यवस्थापन गर्नका लागि आधुनिक ल्याण्डफिल साईटको निर्माण गर्न विस्तृत संभाव्यता अध्ययन गर्न सम्बन्धीत निकायमा पहल गरिने छ।

३.६. सडक र सिंचाइ :

- गाउँपालिकाभित्रका खेतीयोग्य जमिन तथा बाँझो जमिनमा आवश्यक सिंचाईको व्यवस्था गरी कृषि उत्पादन बढाइने छ।
- कृषकहरूका लागि कृषि सिंचाई मोटर तथा विद्युतीकरणका लागि आवश्यक काम गरिनेछ।

४) वातावरण तथा विपद् व्यवस्थापन : हाल बढि रहेको जलवायु परिवर्तनका असरलाई न्यूनिकरण गर्न र वातावरण संरक्षण गर्नका लागि यस आवमा वातावरण तथा विपद् व्यवस्थापनको क्षेत्रमा निम्नानुसारको काम गरिनेछ।

४.१. विपद् व्यवस्थापन :

- गाउँपालिका तथा वडा स्तरीय विपद् व्यवस्थापन समितिलाई प्रभावकारी एवं व्यवस्थित गरिनेछ।
- गाउँपालिकामा भूकम्प, असिना, आगलागी, बाढी, सर्पको टोकाई, चट्याङग जस्ता प्रकोप, दुर्घटना आदिको व्यवस्थापन गर्न स्थापित विपद् व्यवस्थापन कोष व्यवस्थित एवं प्रभावकारी रुपमा संचालन गरिनेछ।

- प्रत्येक वडामा विपद् व्यवस्थापन समिति मार्फत आईपने विपद्को तत्कालिन उद्धार तथा सहयोगमा सहजिकरण गरिनेछ ।
- जोखिमयुक्त आवासिय क्षेत्रलाई जोखिमरहित क्षेत्रमा पुर्वाधार निर्माण गरी स्थानान्तरण गरिने छ ।

४.२. जलाधार र बन्यजन्तु :

- गाउँपालिका भित्रका वन तथा जङ्गलहरूको संरक्षण र नियमन गरिने छ साथै सार्वजनिक बाँझो जमिनहरूमा वृक्षारोपण गर्न प्रेरित गरिने छ ।
- वन पैदावारको बढ्दो खपतलाई सहज गर्न नीजि जग्गामा वन लगाउन नीजिवन किसानलाई प्रोत्साहन गरिने छ ।

४.३. खानी तथा खनिज :

- गाउँपालिकामा रहेका खानी तथा खनिज पदार्थको संरक्षण र नियमन गरिने छ ।
- गाउँपालिकाभित्र रहेका चोरनिया माइ घोला तथा खजुरा खोलामा रहेका गिटी, वालुवा, बेसमाटो आदिको उत्पादन र उत्खनन र संरक्षणका लागि आवश्यक व्यवस्था मिलाइनेछ ।

५) संस्थागत विकास, सेवा प्रवाह र सुशासन :

५.१. गाउँपालिका सुशासन तथा जनशक्ति व्यवस्थापन :

- सुशासनका लागि आर्थिक पारदर्शिता भन्ने नीति कार्यान्वयन गर्न प्रमुख तथा उपप्रमुख लगायत कार्यपालिका सदस्यहरूले आफ्नो सम्पत्ति विवरण सार्वजनिक गरिनेछ ।
- जनतालाई दिइने सेवालाई चुस्त, द्रुत र सरल बनाउनका लागि सबै वडा कार्यालयहरूलाई गाउँपालिकासँग Broad Band (High Speed)Internet बाट नेट-वर्किंग गरीने छ ।
- **Online** व्यक्तिगत घटना दर्ता को कार्य अन्य वाडामा विस्तार गरिनेछ । सो को लागी पुर्वाधार तयार गरिने छ ।
- स्थानीय सरकारबाट प्रदान गरिने सेवालाई जनउत्तरदायी बनाउन गाउँपालिका र प्रत्येक वडा कार्यालयहरूमा नागरिक बडापत्र, सुशासन हेल्प डेस्क, नागरिक भेला, सार्वजनिक सुनवाई तथा सामाजिक परिक्षण, अनुगमन संयन्त्र र कार्यप्रणालीलाई पारदर्शी बनाउँदै सबै सुचनाहरु नगरपालिकाको वेवसाईटमा अध्यावधिक तथा व्यवस्थित गरिनेछ ।

- प्रतापपुर गाउँवासीका लागि शिक्षा, स्वास्थ्य, यातायात लगायतका आधारभूत सेवा र दैनिक उपभोग्य वस्तुहरू सहज र सुपथ मूल्यमा प्राप्त हुने व्यवस्था मिलाउन पहल गरिने छ ।
- कर्मचारी कल्याण/अवकाश कोषको व्यवस्थापन गरी कार्यरत कर्मचारीहरू मध्ये स्वेच्छक तथा अनिवार्य अवकाश लिन चाहने कर्मचारीहरूलाई सेवा निवृत्त गर्ने व्यवस्था मिलाइने छ ।
- गाउँपालिकामा कानुनि सल्लाहारको व्यवस्था गरीने छ ।

५.२. स्थानीय तथ्याङ्क र अभिलेख सङ्कलन :

- सार्वजनिक तथा सरकारी सम्पत्तिको अभिलेख राखी संरक्षण र सदुपयोग गरिने छ साथै मानव संसाधन, प्राकृतिक स्रोत साधन, धार्मिक, सांस्कृतिक, पुरातात्विक सम्पदा आदिको अभिलेखीकरण र अद्यावधि गरी व्यवस्थित गरिने छ ।
- सामाजिक सुरक्षा भत्ता बैकिङ्ग प्रणाली मार्फत वितरण गर्न आवश्यक प्रबन्ध गरिने छ ।
- विपन्न तथा न्यून आय भएका नागरिक, फरक क्षमता भएका नागरिक, बालश्रमिक, सडक बालबालिका, हिंसा पीडित महिला, अल्पसंख्यक जाति र द्वन्द्व पीडितको अभिलेख तयार पारि आवश्यक संवोधनका लागि पहल गरिने छ ।

६) अन्य विविध कार्यक्रमहरू :

- गाउँपालिकाका सबै वडाहरूमा सार्वजनिक पुस्तकालय र युवा लक्षित व्यायमशाला र आवश्यकता अनुसार व्यायम सामाग्री राख्न आवश्यक पहल गरिने छ ।
- खेलकुदको विकास र प्रवर्धन गर्न विद्यालय स्तरका प्रतियोगिताहरू सञ्चालन गरिने छ साथै उत्कृष्ट खेलाडीहरूलाई पुरस्कार तथा छात्रावृत्तिको व्यवस्था गरिने छ ।
- युवाहरूलाई व्यायाम र खेलकुदप्रति आकर्षण गरी स्वस्थ र रचनात्मक बनाउन सहयोग गरिने छ ।
- शिक्षा, स्वास्थ्य तथा कृषि जस्ता आधारभूत सेवाका लागि केहि वडामा सेवा कार्यालयहरू खोल्न पहल गरिने छ ।
- स्थानीय जनताको आवश्यकता र सुभावालाई आधार बनाई अल्पकालीन र दीर्घकालीन योजना निर्माण गरी कार्यान्वयन गरिने छ ।
- आधुनिक वधशाला निर्माण तथा मासुपशालहरू लाई व्यवस्थित र स्वच्छ बनाउन पहल गरिनेछ ।

७) मुख्य मुख्य आयोजना र क्रियाकलापहरू

- सडक कालोपत्रे तथा स्तरोन्नती
- सौर्य सडक बत्ति सञ्चालन
- गाउँपालिका तथा वडा कार्यालयहरूको भवन निर्माण
- शैक्षिक संस्थाहरूको भवन निर्माण एवं मरमत तथा
- खोला तथा नदीबाट हुने कटान नियन्त्रण
- कृषि तथा पशु सम्बन्धी कार्यक्रम सञ्चालन
- पर्यटन विकासको लागि दिर्घकालिन गुरु योजना
- स्वास्थ्य संस्थाको पूर्वाधार निर्माण तथा स्वास्थ्य प्रवर्द्धन सम्बन्धी विविध कार्यक्रम सञ्चालन
- युवा लक्षित विभिन्न खेलकुद प्रतियोगिता तथा रोजगारमूलक कार्यक्रम संचालन
- अन्य लक्षित वर्गको विकास तथा सशक्तिकरण सम्बन्धी कार्यक्रम सञ्चालन
- खानेपानी व्यवस्थापन सम्बन्धी योजना सञ्चालन
- सिंचाईको लागि विविध कार्यक्रम
- संस्कृति प्रवर्द्धन कार्यक्रम सञ्चालन
- सुशासन, सेवाप्रवाह र संस्थागत विकास

माथि उल्लेखित नीति तथा कार्यक्रमहरूलाई प्राथमिकताका साथ अगाडी वढाउन गाउँपालिका कार्यालय प्रतिवद्ध भएको व्यहोरा अनुरोध गर्न चाहान्छु । सीमित श्रोतको उपलब्धताका कारण गाउँवासीहरूको अपेक्षा अनुरूप पूर्ण रुपमा सम्बोधन गर्न नसकिएता पनि क्रमिकरुपमा सम्बोधन गर्दै जान सम्बन्धित सरोकारवाला निकायसंग समन्वय गरि गाउँपालिका अगाडि वढ्दै जानेछ ।

सभासद ज्यूहरू,

थुप्रै समस्याहरू र चुनौतिहरू भएता पनि सकारात्मक सोचका साथ सुन्दर, समृद्ध र समुन्नत गाउँपालिका निर्माण गर्न सकिने प्रसस्त सम्भावनाहरू रहेका छन् । राम्रो योजना बन्नु नै आधा काम सक्नु हो भने भै गाउँपालिकाले नतिजामा आधारित योजनावद्ध विकास गर्ने दिशातर्फ आफ्ना नीति, कार्यक्रम तथा बजेट परिलक्षित गरेको छ ।

राजकुमार शर्मा

(अध्यक्ष)

प्रतापपुर गाउँपालिका